

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! basisschool De Spreeuwen te MECHELEN

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	11775
Instelling	GO! basisschool De Spreeuwen
Directeur	Tom RESSELER
Adres	Battelsesteenweg 259 - 2800 MECHELEN
Telefoon	015-27.29.86
Fax	015-27.29.67
E-mail	bsgo.despreeuwen@telenet.be
Website	www.despreeuwen.be
Bestuur van de instelling	GO! SGR Mechelen-Keerbergen-H. o/d Berg
Adres	Mechelbaan 561 - 2580 PUTTE
Scholengemeenschap	SG De Maneblussers
Adres	Battelsesteenweg 259 - 2800 MECHELEN
CLB	GO! CLB Mechelen
Adres	Zandpoortvest 9_a - 2800 MECHELEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	15-09-2014, 16-09-2014, 17-09-2014, 18-09-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	18-09-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	03-10-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Els VER EECKE
Teamleden	Stefan PASTURE, Jan VAN EECKHOUT

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
3.1.1.3 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en wereldoriëntatie	9
3.1.1.4 Lager onderwijs: muzische vorming.....	14
3.1.1.5 Lager onderwijs: sociale vaardigheden	17
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	19
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	19
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	20
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	21
4.1 Leerbegeleiding	21
4.2 Rapporteringspraktijk.....	23
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	26
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	29
6.1 Wat doet de school goed?.....	29
6.2 Wat kan de school verbeteren?	30
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	30
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	31
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	31

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De Spreeuwen, een grote basisschool van het GO!, is gelegen net buiten de Mechelse stadsring tussen een belangrijke uitvalsweg en de Leuvense vaart. De kleuterafdeling en het eerste leerjaar van de lagere afdeling namen recent hun intrek in een vernieuwd gebouw met een pas aangelegde speelplaats. De leerlingenpopulatie bestaat uit een vrij evenwichtige sociale mix op het vlak van thuistaal, etnisch-culturele en sociaal-economische achtergrond. Ze vormt geen afspiegeling van de lokale gemeenschap aangezien een aanzienlijk aantal kinderen uit de ruimere regio komt. Opvallend is het groot aantal hoogbegaafde kinderen. Omwille van de schoolvisie en de jarenlange traditie met Spreeuwentrektochten kiezen ouders en leerkrachten vaak bewust voor deze school. Een ervaren directeur leidt samen met een pedagogisch directeur het schoolleven in goede banen. Het schoolteam streeft naar een stimulerend pedagogisch klimaat waarin elk kind zich goed voelt zodat het zich veelzijdig kan ontwikkelen. Daarbij legt het team de lat hoog om ervoor te zorgen dat de jonge Spreeuwen met een rugzak vol competenties succesvol kunnen uitzwermen naar het secundair onderwijs.

De onderwijsinspectie onderzocht de leergebieden wereldoriëntatie en wiskundige initiatie in de kleuterafdeling. In de lagere afdeling werd ingezoomd op het leergebied muzische vorming en het leergebiedoverschrijdende thema sociale vaardigheden. Ze peilde ook naar de kwaliteit van de leerbegeleiding, de rapporteringspraktijk en het algemeen beleid. Daarnaast controleerde het inspectieteam de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en de naleving van elementen uit de regelgeving.

Het team van de kleuterafdeling levert voor wereldoriëntatie voldoende inspanningen om de ontwikkelingsdoelen na te streven. Door de thematische aanpak kunnen de kleuters de werkelijkheid verkennen vanuit verschillende invalshoeken. Met aantrekkelijke speelleerhoeken en gevarieerde activiteiten zorgen de kleuteronderwijzers ervoor dat het thema leeft in de klas. Kleuters worden uitgedaagd om hun blik op de wereld te verruimen en om de wereld rondom hen te onderzoeken en te begrijpen. De planning laat echter weinig ruimte voor thema's die groeien vanuit interesses van de kinderen. Door al in de kleuterafdeling te starten met milieu-, gezondheids-, en verkeerseducatie wil de school haar groen en opvoedend karakter onderstrepen. Het team volgt momenteel een meerjarig vormingstraject om het aanbod van wereldoriëntatie beter af te stemmen op de leerplandoelen. Voor wiskundige initiatie slaagt de kleuterafdeling onvoldoende in haar opdracht. De evaluatie- en loopbaangegevens plaatsen vraagtekens bij het rendement van het wiskundeonderwijs. Kleuteronderwijzers bieden wel stimulansen om wiskundige inzichten op te doen door te manipuleren, te exploreren en te experimenteren. Door een gebrek aan afspraken zijn er echter grote verschillen tussen de kleuteronderwijzers op het vlak van planning, aanbod, evaluatie, rapportering en zorg voor kleuters. Het team heeft weinig ervaring met gericht plannen en observeren in functie van vooropgestelde leerplandoelen en begrippen. Daardoor vertoont het wiskundeaanbod hiaten, mist het een graduele opbouw en zijn de activiteiten te weinig afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de kleuters. Het team zet het beschikbare kindvolgssysteem niet efficiënt in waardoor het onvoldoende zicht heeft op de evolutie van de kleuters. Dat bemoeilijkt een kwaliteitsvolle begeleiding. Een aanzienlijk aantal kleuters loopt vertraging op in de overgang naar het eerste leerjaar. De school neemt te weinig initiatieven om deze drempel te verlagen.

Uit de documenten, gesprekken en observaties blijkt dat de leerlingen aan het eind van de lagere afdeling de eindtermen muzische vorming voldoende bereiken. De aanwezige interne muzische expertise is een troef die de school weet te benutten. Een aantal teamleden stelt het muzisch proces centraal en slaagt erin om de creativiteit aan te wakkeren. Meerdere klasoverschrijdende initiatieven of projecten bieden de leerlingen kansen om hun muzische talenten aan te boren. Ze vormen een waardevolle aanvulling bij het aanbod in de klas. De onderwijzers waken erover dat hun leerlingen doorheen het schooljaar kunnen proeven van de verschillende muzische domeinen. Daarbij ligt de klemtoon op de traditionele domeinen beeld en muziek, terwijl media minder aan bod komt. Bovendien is het activiteitengamma binnen de domeinen soms vrij eenzijdig en mist het aanbod een graduele opbouw over de leerjaren heen. Het team van de lagere afdeling zet sinds kort een aantal stappen om het aanbod op leerjaar- en schoolniveau te

inventariseren en vervolgens sterker af te stemmen op de verwachtingen van het leerplan. Het team beseft dat het op het vlak van evaluatie en rapportering voor muzische vorming nog een weg heeft af te leggen.

Het schoolteam draagt de leergebiedoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden hoog in het vaandel. Met doelgerichte lessen op basis van onderwijsleerpakketten en met activiteiten binnen verschillende leergebieden streeft het team van de lagere afdeling deze eindtermen na. Met coöperatieve werkvormen, kringgesprekken en diverse klasgebonden en klasoverschrijdende initiatieven krijgen de leerlingen ruimschoots oefenkansen om op een positieve wijze met elkaar te leren omgaan, te leren communiceren en te leren samenwerken. Ook in de evaluatie en de rapportering is er uitdrukkelijk aandacht voor sociale vaardigheden. Bij conflicten, sociaal-emotionele problemen en autismespectrumstoornissen kunnen de leerlingen rekenen op de deskundige ondersteuning van een vertrouwensleerkracht of een lid van het zorgteam. Ook voor sociale vaardigheden heeft de school nog een groeimarge om een graduele opbouw in het aanbod en in het rapport uit te werken.

Een uitgeschreven visie en beleid vormen de fundamenten van een gefaseerd zorgsysteem met een duidelijke taakafbakening. De school richt zich niet alleen op de planmatige zorg voor kinderen met ontwikkelingsachterstand maar investeert ook sterk in de begeleiding van hoogbegaafde kinderen. Het ruime en deskundige zorgteam staat in voor de coördinatie van de leerbegeleiding en voor de ondersteuning van leerkrachten en kinderen. De mate waarin klasleerkrachten erin slagen om hun rol als spilfiguur in de eerstelijnszorg op te nemen is wisselend. Meerdere factoren bemoeilijken vooral in de kleuterafdeling de beeldvorming, de informatiedoorstroming en de eerstelijnszorg. Het zorgteam evalueert de effecten van zorginterventies op kindniveau, maar bouwt nog onvoldoende ruimte in om geregeld stil te staan bij de kwaliteit en de effecten van de leerbegeleiding op schoolniveau. Zo dringt een analyse van de oorzaken en doeltreffendheid van zittenblijven zich op met het oog op de vermindering van het hoog aantal leerlingen dat schoolse vertraging oploopt en vroegtijdig de school verlaat.

In haar visie op rapporteren stelt de school de totale persoonlijkheidsontwikkeling centraal. Ze beklemtoont ook het belang van een positieve en stimulerende benadering. De ruime aandacht voor leren leren, sociale vaardigheden en lichamelijke opvoeding op het rapport illustreert dat de school niet alleen de meetbare kennis belangrijk vindt. Het schoolteam maakt haar visie echter slechts gedeeltelijk waar. Zo worden cognitieve vaardigheden in de rapporten meer naar waarde geschat dan praktische, technische of creatieve vaardigheden. De teams van beide afdelingen missen afspraken en duidelijke criteria om minder meetbare vaardigheden en attitudes adequaat in kaart te brengen. De meeste teamleden zijn onvoldoende vertrouwd met alternatieve evaluatie- en rapporteringsvormen. De laatste jaren was de rapporteringspraktijk weinig voorwerp van kritische reflectie en bijsturing. Nochtans is op meerdere vlakken een betere afstemming op de eindtermen, de leerplannen en de eigen schoolvisie nodig.

Geruggesteund door de pedagogisch directeur zet de directeur zijn schouders onder het schoolmanagement. Teamleden waarderen het coachend en stimulerend leiderschap van deze efficiënte beleidstandem. Zij kunnen rekenen op het zorgteam en goed functionerende werkgroepen om samen visies en beleidslijnen uit te werken. Dit participatief beleid en de gefaseerde aanpak van prioriteiten zorgen ervoor dat beslissingen en vernieuwingen een breed draagvlak hebben. Het is in deze grote school een uitdaging om de nodige gelijkgerichtheid en samenhang in de schoolwerking te garanderen. Op dat vlak is er –zeker in de kleuterafdeling– nood aan meer sturing en opvolging vanuit heldere afspraken. De recente tevredenheidsbevragingen betrekken ouders en leerlingen actiever bij de kwaliteitszorg. De schoolleiding benut de rijkdom aan evaluatie- en loopbaangegevens nog onvoldoende om de kwaliteit van haar werking systematisch en kritisch te evalueren als basis voor eventuele verbeteracties.

De onderwijsinspectie sluit deze doorlichting af met een gunstig advies voor het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen in de lagere afdeling en voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Ze formuleert een beperkt gunstig advies voor de kleuterafdeling omdat ze niet voldoet aan de onderwijsdoelstellingen voor wiskundige initiatie. Daarnaast dient de school de tekorten in het naleven van de regelgeving over de onderwijstijd en de kosteloosheid van het basisonderwijs weg te werken. Het inspectieteam is ervan overtuigd dat in de school de nodige dynamiek aanwezig is om de werkpunten en de aanbevelingen aan te pakken.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

wiskundige initiatie
wereldoriëntatie

Lager onderwijs - Leergebieden

muzische vorming

Lager onderwijs - Leergebiedoverschrijdend

sociale vaardigheden

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Rapporteringspraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet niet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wiskundige initiatie in onvoldoende mate na. Er is te weinig gelijkgerichtheid op het vlak van planning, aanbod, evaluatie en leerbegeleiding. Daardoor kan het team van de kleuterafdeling onvoldoende garanties bieden op een doelgericht, evenwichtig en gradueel opgebouwd aanbod en op een adequate preventieve basiszorg. Aanbod en zorg missen afstemming op het ontwikkelingsniveau en de noden van de kleuters. Onder meer uit evaluatie- en loopbaangegevens blijkt dat een aantal kleuters weinig vorderingen maakt voor aspecten van wiskundige initiatie.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate na. De themagerichte aanpak en de gevarieerde activiteiten zorgen voor een breed aanbod dat bijdraagt tot een verruiming van de leefwereld. De kleuters krijgen hierbij kansen om hun onderzoekscompetenties te ontwikkelen door te manipuleren, te exploreren en te experimenteren. Het team doorloopt een meerjarig professionaliseringstraject om het aanbod en de evaluatiepraktijk voor het leergebied wereldoriëntatie te optimaliseren.

3.1.1.3 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en wereldoriëntatie

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Hoewel alle kleuteronderwijzers in hun planningsdocumenten, hoekenfiches en fiches voor terugkerende activiteiten verwijzen naar geselecteerde leerplandoelen, zijn de leerplannen weinig richtinggevend om het aanbod af te bakenen en vorm te geven. Het is bij de meesten geen gewoonte om bij de planning te vertrekken vanuit leerplandoelen. Bij de uitwerking van een thema gaan kleuteronderwijzers in de eerste plaats op zoek naar activiteiten op basis van ervaring, eigen doelen en diverse inspiratiebronnen. De latere koppeling van activiteiten aan leerplandoelen gebeurt veeleer vanuit verantwoordingsperspectief. Uit de planningsdocumenten en gesprekken blijkt dat sommige kleuteronderwijzers jaarlijks ongeveer dezelfde thema's en activiteiten aanbieden. Hierdoor missen ze kansen om doelgericht te plannen aan de hand van een beperkt aantal leerplandoelen en om activiteiten te voorzien die afgestemd zijn op het ontwikkelingsniveau, de leef- en belevingswereld en de interesses van de klasgroep en van individuele kleuters. De meeste kleuteronderwijzers kiezen zelf de thema's en laten weinig of geen ruimte voor thema's die de kleuters zelf aanbrengen.

Sommige kleuteronderwijzers waken er in hun thema- of weekplanning over dat de verschillende leergebieden evenwichtig vertegenwoordigd zijn in het activiteitenaanbod. Door de themagerichte werking is er in alle klassen wel geregeld aandacht voor aspecten van wereldoriëntatie. Een aantal kleuteronderwijzers plant wiskundige activiteiten echter minder frequent en

onvoldoende doelbewust in. Sommigen leggen daarbij de klemtoon op activiteiten die aanleiding geven tot tellen, ordenen en vergelijken. Hoewel alle kleuteronderwijzers oog hebben voor de verschillende domeinen van de leergebieden in de focus, vindt een aantal het moeilijk om voor bepaalde doelen uit de domeinen meten, ruimte en techniek aansprekende activiteiten uit te werken.

Om de volledigheid van hun aanbod te kunnen aantonen, registreren de kleuteronderwijzers ongeveer maandelijks de ontwikkelingsdoelen die ze gezamenlijk nastreefden binnen een leeftijdsgroep. Hoewel deze registratie soms aanleiding geeft tot bijsturing van het aanbod, blijkt dat een aantal doelen voor wereldoriëntatie en wiskundige initiatie weinig of niet zijn aangeraakt doorheen de kleuterafdeling of niet tijdig een aanzet hebben gekregen. Om als bewakingsinstrument te fungeren, zijn deze registratiedocumenten aan vervollediging en actualisering toe ten opzichte van de (vernieuwde) leerplannen en ontwikkelingsdoelen.

De themagerichte werking zorgt voor horizontale samenhang tussen de leergebieden. De kleuteronderwijzers krijgen een grote autonomie. Daardoor zijn de klaspraktijk en het onderwijsaanbod binnen en tussen de leeftijdsgroepen onvoldoende op elkaar afgestemd. Op niveau van de kleuterafdeling gaat er weinig aandacht naar de verticale samenhang van de leerinhouden. Met uitzondering van de kalenders en het puzzelsysteem maakte het team weinig formele afspraken die de nodige gradatie en continuïteit in het aanbod doorheen de kleuterafdeling garanderen. Zo ontbreken afspraken over de invulling van terugkerende thema's, de opbouw van begripsvorming, de gradatie van speelleermaterialen en het gegradeerd gebruik van symbolen en pictogrammen.

Hoewel teamleden taalontwikkeling en begripsvorming geregeld aanhalen als struikelblokken voor kleuters, krijgt planmatig en intensief woordenschatonderwijs bij meerdere kleuteronderwijzers geen prominente plaats. Ze streven de verwerving van wiskundige begrippen en van tijds- en ruimtebegrippen niet intentioneel na. Meerdere kleuteronderwijzers zijn weinig vertrouwd met de systematische opbouw en verankering van begrippen en symbolen. Daardoor missen de kleuters kansen om belangrijke cognitieve ontwikkelingscomponenten te verwerven die bijdragen tot de ontwikkeling van het wiskundig denken.

Kleuters krijgen doorgaans de nodige stimulansen om in gevarieerde situaties wiskundige ervaringen op te doen met concreet materiaal. Het wiskundeaanbod is in sommige klassen echter onvoldoende afgestemd op het ontwikkelingsniveau en de specifieke behoeften van de kleuters. Onder meer uit evaluatie- en loopbaangegevens blijkt dat het wiskundeonderwijs voor een aantal kleuters te weinig rendeert.

Door hun thema- en activiteitenkeuzes weten de kleuteronderwijzers de kinderen te boeien en uit te dagen tot het actief verkennen en verruimen van hun leefwereld. De aankleding van de klas en de verrijking van de speelleerhoeken zorgen ervoor dat het behandelde thema in de klas tot leven komt. Bij de introductie van een thema activeren kleuteronderwijzers de voorkennis van de kleuters en stimuleren ze hen doorheen verschillende activiteiten tot exploreren, experimenteren en onderzoeken. Meerdere kleuteronderwijzers verhogen de realiteitswaarde van het aanbod door experts in de klas uit te nodigen of door uitstapjes in de schoolomgeving. De meeste

kleuteronderwijzers spelen in op de actualiteit of op onverwachte gebeurtenissen. In sommige klassen maken de kleuters zelf een boekje of onthoudschriftje waarin ze leerontdekkingen van de verschillende thema's vastleggen met tekeningen of foto's.

Conform de schoolvisie en de inhoudelijke bouwstenen van het nieuwe leerplan wereldoriëntatie investeert de school in een aantal educaties zoals gezondheids-, milieu-, en verkeerseducatie die al een aanzet kennen in de kleuterafdeling. Een aantal werkgroepen zet daartoe sensibiliserende acties en projecten op.

Onder meer het takenbord, de stappenplannen, het contractwerk en de visualisering van een werkhoudingsstrategie ondersteunen kleuters om opdrachten zelfstandig uit te voeren. Bij terugblikactiviteiten zetten kleuters de eerste stappen in de richting van (zelf)reflectie. Er zijn echter ook wezenlijke verschillen in de mate waarin en de wijze waarop kleuteronderwijzers de zelfsturing en het probleemoplossend werken stimuleren.

Onderwijsorganisatie

*Onderwijstijd
Klasmanagement*

In meerdere klassen nemen knabbelmomenten, toiletbezoek en het klaarmaken voor vertrek veel kostbare onderwijstijd in beslag. Sommige kleuteronderwijzers zorgen in hun klasmanagement voor een goede verhouding tussen leerkrachtgestuurde activiteiten en ruimte voor zelfinitiatief. Het vrij spel krijgt in een aantal klassen een te groot aandeel in de dag- of weekplanning. Alle kleuteronderwijzers stellen het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters centraal. Vanuit die bekommernis kiezen de meesten voor een ontwikkelingsstimulerende begeleidingsstijl.

Materieel beheer

Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De klassen zijn uitgerust met een ruim gamma aan ontwikkelings- en spelmaterialen voor wereldoriëntatie en wiskundige initiatie. Elke kleuteronderwijzer krijgt bovendien jaarlijks de mogelijkheid om met een klasbudget bijkomende aankopen te doen.

De school investeerde in de bouw en verbouwing van het gebouw voor de kleuterafdeling en in de aanleg van een nieuwe speelplaats. Doordat de kleuterafdeling zeer recent haar intrek nam in dit gebouw is de klasinrichting en -aankleding nog niet helemaal rond. Zo experimenteren kleuteronderwijzers momenteel met hoekindelingen en zijn groeimeters, spiegels of de nodige klokken niet in elke klas opgehangen. Door het ontbreken van zandlopers of (eier)wekkers krijgen kleuters in sommige klassen minder stimulansen om greep te krijgen op de grootheid tijd. Het aantal computers met functionerende internetaansluiting beantwoordt niet aan de verwachtingen van de leerplannen. Het is evenwel een bewuste keuze van de school om geen computer te plaatsen in de klassen van de jongere kleuters.

De diverse speelleerhoeken en materialen dagen de kleuters uit om ervaringen op te doen voor verschillende domeinen van de leergebieden in de focus. Pictogrammen en symbolen op speelleerhoeken en opbergruimtes missen uniformiteit binnen dezelfde leeftijdsgroepen en functionele gradatie tussen leeftijdsgroepen. In een aantal klassen benutten en verrijken de kleuteronderwijzers de winkelhoek of de zand-/watertafel te weinig in functie van wiskundige initiatie.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem

In de kleuterafdeling bestaan er weinig richtlijnen die de observaties aansturen. Daardoor zijn er grote verschillen in de wijze waarop en de intensiteit waarmee de kleuteronderwijzers observeren en registreren om zich een beeld te vormen van het ontwikkelingsniveau en de vorderingen van de kleuters. In de evaluatiepraktijk is het geen verworvenheid om planning en observatie op elkaar af te stemmen door geregeld gericht te observeren in aansluiting bij vooraf geselecteerde begrippen en leerplandoelen. Illustratief is dat sommige kleuteronderwijzers daardoor geen zicht hebben op de begrippen die ze al aanbrachten in hun klaspraktijk en de mate waarin hun kleuters deze begrippen beheersen.

Twee keer per schooljaar vullen de kleuteronderwijzers een klasscreening in voor welbevinden, betrokkenheid en een aantal competenties. Daarbij evalueren ze onder meer de competentie wiskundige initiatie. Aspecten van wereldoriëntatie zitten in deze screening vooral verweven in de competenties cognitieve ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling en spel-werkhouding. Sommige kleuteronderwijzers baseren zich voor de screening op een rijke set van eigen observatiegegevens, bij anderen is vooral de intuïtie bepalend. Tijdens het multidisciplinair overleg (MDO) bepalen zorgteam en klasleerkracht in overleg welke competenties diepgaander geobserveerd en in kaart gebracht zullen worden aan de hand van een diagnostisch observatie-instrument.

Voor wiskundige initiatie neemt het team in de tweede kleuterklas een genormeerde toets uit een Nederlands leerlingvolgsysteem af. Door het gebruik van de Nederlandse normen boeten de resultaten in aan betrouwbaarheid en validiteit. De meerwaarde van dit volgsysteem om de longitudinale evolutie van de kleuters in kaart te brengen, gaat bovendien verloren omdat de toets voor de oudste kleuters niet wordt afgenomen. Het kleuterteam geeft er de voorkeur aan om de oudste kleuters te onderwerpen aan een schoolrijpheidstest die onder meer peilt naar de beheersing van een aantal rekenvoorwaarden.

Rapporteringspraktijk
Interne en externe
communicatie
Evenwichtig en volledig

Met onder meer de heen-en-weerschriftjes, de website, het schoolkrantje, de informatiemomenten en de oudercontacten beschikt de school over diverse kanalen om ouders te informeren over de klaswerking en de vorderingen van hun kind. De intensiteit waarmee kleuteronderwijzers van deze kanalen gebruik maken is leerkrachtafhankelijk. Uit de tevredenheidsbevraging blijkt dat een aantal ouders vragende partij is om meer informatie te krijgen over de klasactiviteiten. Met uitzondering van eventuele toetsresultaten hebben de kleuteronderwijzers geen concrete leidraad voor het gesprek tijdens de individuele oudercontacten. Sommige kleuteronderwijzers rapporteren daarbij op basis van hun observatiegegevens, terwijl anderen genooddaakt zijn om grotendeels uit hun geheugen te putten.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Het zorgteam bewaart de resultaten van klasscreenings, diagnostische observaties en genormeerde toetsen in een leerlingendossier. Overgangsgesprekken dragen bij tot de beeldvorming. Tot op heden kunnen de kleuteronderwijzers de leerlingendossiers uitsluitend raadplegen bij het zorgteam. Dat bemoeilijkt het doeltreffend gebruik van deze informatie om het onderwijs- en ondersteuningsaanbod flexibel aan te passen aan de evolutie en de specifieke noden van de kleuters.

De kwaliteit van de preventieve basiszorg is sterk wisselend. De handelingsbekwaamheid om doelgericht en efficiënt te differentiëren en te remediëren met specifieke doelen, opdrachten, werkvormen en materialen verschilt. Sommige kleuteronderwijzers nemen hun verantwoordelijkheid onvoldoende op en beschouwen zorg vooral als een opdracht voor de zorgleerkracht of voor schoolexterne hulpverleners. Daardoor slagen ze er niet in om onderwijs op maat van de kleuters te bieden. Meerdere teamleden geloven er sterk in dat zelfs bij heel jonge kinderen enkel zittenblijven soelaas kan bieden. Dat verklaart mee het hoog aantal kleuters met schoolse vertraging.

In het kader van de verhoogde zorg en de uitbreiding van de zorg kan elke kleuteronderwijzer een paar uur per week een beroep doen op een zorgleerkracht. Op basis van het MDO stelt het zorgteam voor de zorgkleuters handelingsplannen op. Deze plannen vertonen sporen van handelingsgericht werken en bieden houvast voor een planmatige en doelgerichte begeleiding. In overleg met de kleuteronderwijzer leidt dit tot klasinterne of -externe interventies. Deze concentreren zich vooral op aspecten van Nederlands en wiskunde initiatie. In vergelijking met de lagere afdeling is pre-teaching minder ingeburgerd.

Loopbaanbegeleiding De overgang tussen de derde kleuterklas en het eerste leerjaar is een scharniermoment. Om de overstap te bevorderen, maakten de klasleerkrachten van de oudste kleuters en van het eerste leerjaar enkele inhoudelijke afspraken. Het aantal integratiemomenten of overgangsactiviteiten waarbij kleuters speels kennis maken met de lagere afdeling is beperkt. Verder hoopt ze dat de verhuis van het eerste leerjaar naar het gebouw van de kleuterafdeling de samenwerking tussen beide niveaus zal stimuleren en de drempel zal verlagen voor de kinderen. In deze school slaagt een hoog aantal kleuters er niet in om deze horde succesvol te nemen. De beide afdelingen grijpen dit nog te weinig aan om te reflecteren over de kwaliteit van hun aanbod en begeleiding.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Interne expertise
Nascholingen

Naar aanleiding van het nieuwe leerplan startte de school enkele jaren geleden met een gezamenlijk professionaliseringstraject voor wereldoriëntatie dat nog doorloopt tot 2016-2017. Het schoolteam kan daarbij rekenen op de ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst. Aangezien meerdere (kleuter)onderwijzers worstelden met de implementatie van de nieuwe ontwikkelingsdoelen en eindtermen voor het domein techniek investeerde de school in de opleiding van techniekcoaches voor elke afdeling. Dit lopende traject biedt garanties voor de optimalisering van de kwaliteit van het wereldoriënterend onderwijs. Een aantal positieve effecten zijn al zichtbaar in de onderwijspraktijk. Kleuteronderwijzers werken doelgerichter in hun nieuwe techniekactiviteiten doordat ze daarbij bewuster en frequenter vertrekken vanuit het leerplan. Deze oefeningen bieden mogelijkheden om in de toekomst ook voor de overige leergebieden leerplangerichter te werken en te evalueren.

Vorig schooljaar maakte het kleuterteam kennis met een koepeligen instrument dat ondersteuning biedt op het vlak van gericht woordenschatonderwijs voor de verschillende leergebieden. Tot op heden leidde dit in de klaspraktijk niet tot een functioneel gebruik van dit instrument.

In navolging van een recente individuele nascholing over een nieuw onderwijsleerpakket voor de ontwikkeling van persoonlijke en sociale vaardigheden bij kleuters, koos het kleuterteam ervoor om dit schooljaar een gezamenlijke vorming aan dit thema te wijden.

De laatste jaren zijn gezamenlijke en individuele vormingsinitiatieven weinig gericht op actuele ontwikkelingen op het vlak van wiskundige initiatie. De mate waarin kleuteronderwijzers zich individueel professionaliseren is wisselend. Sommigen volgden recent weinig nascholingen en leggen minder veranderingsbereidheid aan de dag.

Kleuteronderwijzers gaan bij elkaar te rade en wisselen materiaal uit. Het gebrek aan gelijkgerichtheid tussen (parallel)klassen wijst erop dat het team een aantal kansen tot samenwerking en expertise-uitwisseling onbenut laat.

Visieontwikkeling Het team van de kleuterafdeling heeft geen gezamenlijke gedragen visie op kwaliteitsvol actueel kleuteronderwijs. Meerdere kleuteronderwijzers zijn bovendien onvoldoende vertrouwd met de principes van doeltreffend wiskundeonderwijs bij jonge kinderen. In het kader van haar actieplan ontwikkelde het schoolteam voor wereldoriëntatie wel een eigen visie die is gestoeld op de bouwstenen van het nieuwe leerplan.

3.1.1.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate. Het team zet de aanwezige interne expertise en de beschikbare leermiddelen efficiënt in om leerlingen te laten kennismaken met de verschillende domeinen van het leergebied. De sterke horizontale samenhang bevordert de transfer en de werkelijkheidswaarde van het aanbod. Het team onderneemt een aantal stappen om het muzisch aanbod te optimaliseren.

Curriculum	Een jaarplan per leerjaar is de belangrijkste leidraad voor de uitwerking van het
Onderwijsaanbod	muzisch onderwijsaanbod. Dit plan bestaat uit een oplijsting van mogelijke
<i>Referentiekader</i>	muzische activiteiten per domein. Deze lijst inventariseert de muzische
<i>Planning</i>	activiteiten die de verschillende parallelcollega's organiseren in het kader van
<i>Evenwichtig en volledig</i>	muzische vorming of andere leergebieden. Deze activiteiten zijn gebaseerd op
<i>Samenhang</i>	ervaring, interesses en verschillende bronnen. Vanuit
<i>Brede harmonische vorming</i>	verantwoordingsperspectief maakten de onderwijzers in een tweede fase een
<i>Actief leren</i>	koppeling van hun activiteiten aan de leerplandoelen.

Om de leerplangevoeligheid te verhogen en het onderwijsaanbod voor muzische vorming te bewaken, kregen de onderwijzers vrij recent opdracht om hun activiteiten te turven ten opzichte van de leerplandoelen. De resultaten van deze oefening moeten op termijn toelaten om het aanbod op schoolniveau in kaart te brengen en een volledig en gradueel opgebouwd aanbod uit te bouwen. Op basis van deze oefening zijn de meeste teamleden zich bewust van eventuele hiaten in het aanbod binnen hun leerjaar. Momenteel zijn de resultaten nog niet samengebracht op schoolniveau, waardoor de teamleden weinig zicht hebben op het aanbod in de verschillende leerjaren en op overlappingsen, breuklijnen en leemtes. Het team beseft dan ook dat het nog een weg heeft af te leggen op het vlak van verticale samenhang.

Hoewel de onderwijzers erover waken dat alle muzische domeinen vertegenwoordigd zijn in hun activiteiten, is er op klas-, leerjaar- en schoolniveau weinig evenwicht in het aanbod. De mate waarin leerlingen impulsen krijgen om de verschillende mogelijkheden van beeld-, klank-, lichaams-, woord- of audiovisuele taal te ontdekken en ermee te experimenteren is leerkrachtafhankelijk. Het accent ligt in de meeste klassen op de vertrouwde domeinen beeld en muziek, terwijl media slechts sporadisch aan bod komt.

Er zijn behoorlijke verschillen tussen onderwijzers in de mate waarin de domeinen drama en beweging intentioneel aandacht krijgen.

Vanuit een eerder traditionele visie op muzische vorming krijgen de domeinen vaak nog een vrij eenzijdige invulling in de klaspraktijk. Daar staat evenwel tegenover dat sommige onderwijzers erin slagen om hun aanbod te verruimen en de verschillende fasen van het muzisch proces met de nodige diepgang te verkennen. Vanuit een brede en rijke variatie aan muzische activiteiten laten zij hun leerlingen met aantrekkelijke opdrachten of doorschuifsystemen proeven van diverse facetten van de verschillende muzische domeinen.

Op schoolniveau springt de horizontale samenhang in het oog. Muzische activiteiten houden verband met andere leergebieden of met leergebiedoverschrijdende thema's. Vaak zijn er linken met de leef- en belevingswereld van de leerlingen. Ook klasdoorbrekende initiatieven en projecten of extra-murosactiviteiten bieden op dat vlak een meerwaarde. Sommige onderwijzers spreken diverse muzische vaardigheden en attitudes aan door verschillende muzische domeinen te integreren binnen eenzelfde activiteit. De sterke samenhang verhoogt de realiteitswaarde van het aanbod en werkt transferbevorderend. Ze zorgt ervoor dat leerlingen in diverse contexten impulsen krijgen om impressies uit verschillende domeinen, leergebieden of situaties muzisch te vertalen.

Er is een evolutie merkbaar waarbij de klemtoon verschuift van het aanleren van technieken naar het aanwakkeren van creativiteit. De meeste onderwijzers stimuleren hun leerlingen om zelf ideeën te bedenken en uit te testen en om probleemoplossend om te gaan met muzische middelen en opdrachten. De aandacht en de ruimte voor persoonlijke expressie kennen globaal nog een groeimarge binnen het aanbod voor muzische vorming.

Als aanvulling bij het klasaanbod voorziet de school een aantal klasoverschrijdende initiatieven of projecten die leerlingen de kans bieden om (meerdere) muzische talenten aan te boren. Voorbeelden daarvan zijn de traditionele deelname aan een voordrachtwedstrijd, de creadag en het tweejaarlijkse schoolfeest. De school maakt beperkt gebruik van het beschikbare culturele aanbod om kinderen te leren genieten en onbevooroordeeld te leren kijken en luisteren naar diverse kunstvormen.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

Conform het advies van de onderwijskoepel reserveert de school in de lessenroosters de nodige lestijden voor muzische vorming.

De onderwijzers hanteren tijdens de muzische activiteiten een ontwikkelingsstimulerende begeleidingsstijl en creëren een veilig en positief klasklimaat. Via diverse werk- en groeperingsvormen stimuleren ze het actief leren, de samenwerking, de zelfsturing en het probleemoplossend muzisch werken. Ze hebben aandacht voor sociale vaardigheden en vragen respect en openheid voor elkaars creaties. Met muzische tussendoortjes bouwen meerdere onderwijzers ontspannende en rustgevende momenten in.

Materieel beheer**Uitrusting***Leermiddelen*

De school beschikt over de nodige materialen, instrumenten en toestellen om de leerplandoelen van de verschillende muzische domeinen te implementeren. Ook de digitale borden worden adequaat ingezet in functie van muzische vorming. De persoonlijke aankoop van blokfluiten door de oudste leerlingen is in strijd met het decreet basisonderwijs.

Door de aankleding van de klas of de gang met werkjes van de kinderen en de achtergrondmuziek creëren meerdere onderwijzers een muzische sfeer.

Evaluatie**Evaluatiepraktijk***Evenwichtig en representatief*

Op schoolniveau zijn er geen afspraken om de muzische competenties van de leerlingen op een representatieve, transparante en valide wijze te evalueren in functie van vooropgestelde leerplandoelen. Onderwijzers beslissen autonoom wat voorwerp van evaluatie is. Bovendien is evaluatie meestal niet gebaseerd op eenduidige gemeenschappelijke criteria. Een beperkt aantal onderwijzers vindt houvast bij criteria uit het leerplan.

Tijdens de bijgewoonde activiteiten kregen de leerlingen meestal zinvolle en constructieve mondelinge feedback. In sommige klassen zijn er voorzichtige aanzetten om samen met de leerlingen te reflecteren over hun muzisch proces of product. Het team is weinig vertrouwd met alternatieve evaluatie- en rapporteringsvormen die de muzische ontwikkeling breed en procesgericht in kaart brengen.

Rapporteringspraktijk*Evenwichtig en volledig**Interne en externe**communicatie*

Het leerlingenrapport bevat een summier kwalitatieve beoordeling voor dit leergebied. Meestal gaat het om een waardering van de inzet of de betrokkenheid. De leermeester lichamelijke opvoeding geeft af en toe een quotering voor ritmiek en expressie. Het rapport biedt geen evenwichtig en volledig beeld van de ontwikkeling voor de verschillende muzische domeinen en facetten.

Ook specifieke muzische talenten worden op het rapport onvoldoende in beeld gebracht en gevaloriseerd. Dat wordt enigszins gecompenseerd door foto's op de website die ouders een kijk bieden op een aantal muzische activiteiten. Enkele toonmomenten zoals het schoolfeest, de proclamatie, de solidariteitsweek en de schoolkrant bieden leerlingen een forum om te laten zien wat ze op muzisch vlak in hun mars hebben.

Begeleiding**Leerbegeleiding***Beeldvorming**Zorg*

In het leerlingendossier en tijdens het zorgoverleg is er beperkt aandacht voor dit leergebied. Ontwikkelings- of psychosociale problemen die een impact kunnen hebben op de muzische ontwikkeling krijgen wel een plaats in het dossier.

Meerdere onderwijzers trachten occasioneel binnen muzische activiteiten te differentiëren. Ze variëren in de moeilijkheidsgraad van opdrachten of laten leerlingen zelf hun expressievorm of materiaal kiezen op basis van aanleg of interesse. Indien nodig krijgen leerlingen extra stimulansen en ondersteuning van de klasleerkracht of (uitzonderlijk) specifieke begeleiding van een zorgleerkracht. Onderwijzers zorgen ervoor dat leerlingen elkaar kunnen helpen of van elkaar kunnen leren. Muzisch getalenteerde leerlingen krijgen extra uitdaging door bijkomende opdrachten of opdrachten die bijvoorbeeld een hogere graad van zelfstandigheid of probleemoplossend vermogen vereisen.

Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Nascholingen</i> <i>Interne expertise</i>	De school benut op diverse manieren de interne expertise. Ze zet teamleden met een specifieke deskundigheid of talent gericht in. Daarenboven investeerde het beleidsteam in de opleiding van enkele cultuurgangmakers. Zij sturen de werkgroep cultuur aan en brengen het cultuuraanbod in de omgeving in kaart, verspreiden tips voor muzische activiteiten, en bieden vraaggestuurde ondersteuning aan collega's.
Kwaliteitszorg	Met het oog op kwaliteitszorg organiseerde de cultuurwerkgroep een bevraging waaruit onder meer bleek dat meerdere teamleden moeite hadden met de implementatie van leerplandoelen uit de domeinen drama en media. Op grond van deze resultaten koos het team ervoor om dit schooljaar prioritair werk te maken van muzische vorming. De meeste teamleden beseffen dat de optimalisering van het aanbod op basis van visieontwikkeling en leerplanstudie nog een werkpunt is.
Inbreuk(en) op regelgeving	Aangezien de school verwacht dat de leerlingen zelf een blokfluit aankopen, respecteert ze de lijst niet van de materialen die kosteloos ter beschikking gesteld moeten worden aan de leerlingen om de eindtermen te bereiken en de ontwikkelingsdoelen na te streven (decreet basisonderwijs – artikel 27).

3.1.1.5 Lager onderwijs: sociale vaardigheden

Voldoet

De lagere afdeling streeft de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor sociale vaardigheden in voldoende mate na. Zowel door cursorische als door geïntegreerde activiteiten binnen verschillende leergebieden maken de onderwijzers binnen hun klaspraktijk werk van de kerngedachten bij deze eindtermen. Ook in de evaluatie- en rapporteringspraktijk en in de leerbegeleiding krijgen sociale vaardigheden de nodige aandacht.

Curriculum Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Samenhang</i> <i>Brede harmonische vorming</i> <i>Actief leren</i>	Vanuit de schoolvisie wil het team het welbevinden van de leerlingen centraal stellen. De onderwijzers besteden op een doelgerichte wijze aandacht aan een diversiteit van aspecten met betrekking tot de eindtermen van het leergebiedoverschrijdende thema sociale vaardigheden. De drie specifieke domeinen relatiewijzen, gespreksconventies en samenwerking komen op een evenwichtige en harmonische wijze aan bod. Zowel de betreffende eindtermen als gedeeltelijk ook de leerplandoelen van het domein mens en maatschappij fungeren als referentiekader.
---	---

De onderwijzers bundelden hun activiteiten in een jaarplan of een overzichtslijst. De behandelde onderwerpen en initiatieven zijn leeftijdsgebonden. De verticale samenhang binnen het aanbod van de vele activiteiten en initiatieven kent evenwel nog een groeimarge. Het team bracht op formele wijze de gradatie en mogelijke overlappingen en hiaten binnen het aanbod nog niet in beeld. De horizontale samenhang met andere leergebieden is duidelijk merkbaar, deels door het geïntegreerd gebruik van onderwijsleerpakketten, maar ook door de vele klas- en schoolgebonden activiteiten tussendoor.

Het domein gespreksconventies krijgt op klasniveau ook een invulling vanuit het onderwijsleerpakket Nederlands met onder meer gespreksregels die een vlotte en correcte communicatie mogelijk maken. Samenwerken komt in alle klassen ruim aan bod binnen de gehanteerde werk- en groeperingsvormen met onder meer partner- en groepswerk, hoeken- en contractwerk en CLIM (Coöperatief Leren In Multiculturele groepen). De leerlingenraad, de Spreeuwentrektochten, de solidariteitsweek en het schoolfeest zijn voorbeelden waarbij leerlingen vaardig leren worden in het

‘samen – werken’ met anderen. Bij dergelijke initiatieven krijgen de leerlingen ook kansen om van andere kinderen te leren.

De relatiewijzen komen sterk geïntegreerd aan bod binnen verschillende leergebieden, maar krijgen ook een meer cursorische invulling in de eerste en tweede graad aan de hand van een specifiek onderwijsleerpakket. Tijdens kringgesprekken en weekafsluiters bespreken en reflecteren de onderwijzers en de leerlingen over aspecten van sociale cognitie. Het valt op dat de leerlingen op een beleefde en voorkomende manier kunnen communiceren.

Het team leert de leerlingen respectvol omgaan met diversiteit, heeft aandacht voor maatschappelijke weerbaarheid en voor relationele en seksuele opvoeding. Klas- en speelplaatsafspraken, takenborden, een gepersonaliseerde anti-pestaanpak en een veelal empathische doch krachtige leerkrachtenstijl beogen een aangenaam klas- en schoolklimaat. De leerlingen getuigen dat er doorgaans een positief leer- en leefklimaat heerst. Het schoolteam maakte geen formele afspraken over de wijze van straffen en belonen.

Materieel beheer

Uitrusting

Leermiddelen

Het team maakt gebruik van verschillende bronnen en didactische materialen om het onderwijsleeraanbod te stofferen.

Via de spelkoffers stimuleert het team de ontwikkeling van de sociale vaardigheden. Op de speelplaats zijn teksten en tekeningen te vinden die verwijzen naar het specifieke onderwijsleerpakket van de eerste en tweede graad. Ze bevorderen transfer van aangeboden inhouden en vaardigheden.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Gericht op bijsturing

De sociale vaardigheden krijgen een permanente mondelinge evaluatie tijdens de specifiek georganiseerde initiatieven en de geïntegreerde activiteiten. De eindtermen, vertaald op kindniveau, zijn hierbij een richtsnoer.

Het team rapporteert periodiek en op een kindvriendelijke en ontwikkelingsgerichte wijze over een aantal aspecten van sociale vaardigheden. Ze maakt daarbij gebruik van kwalitatieve beoordelingen over vooraf afgesproken aandachtspunten. Door de duidelijke koppeling tussen de aandachtspunten op het rapport en de vooropgestelde doelen en activiteiten, verloopt de evaluatie- en rapporteringspraktijk doorgaans doelgericht. Over een schooljaar heen komen alle eindtermen voor de domeinen relatiewijzen en samenwerken ruim aan bod in de rapportering. Het domein gespreksconventies krijgt een eerder impliciete invulling op het rapport. Niet alleen in het onderwijsaanbod, maar ook in de rapportering is er nog enige ruimte om de verticale samenhang te verbeteren. Een beperkt aantal onderwijzers experimenteert met vormen van zelfevaluatie en –rapportering.

Begeleiding

Leerbegeleiding

Beeldvorming

Zorg

Vanuit reële situaties en problemen zet het schoolteam initiatieven op om leerlingen extra te begeleiden in de ontwikkeling van hun sociale vaardigheden. Hierbij kiest zij ervoor om dit voornamelijk op een ontwikkelingsgerichte positief-stimulerende manier te doen. Binnen het multidisciplinair overleg en het leerlingendossier krijgen relevante aspecten in verband met het welbevinden en het sociaal functioneren (beperkt) ook een plaats.

De school voorziet in een leerling- en leerkrachtgebonden ondersteuning bij sociaal-emotionele problemen en autismespectrumstoornissen. Ze kan daarvoor een beroep doen op de specifieke expertise die aanwezig is in het zorgteam. Ook op het vlak van conflicthantering kunnen de klasleerkrachten rekenen op ondersteuning vanuit het zorgteam. De leerlingen kunnen met sociaal-emotionele problemen ook terecht bij een vertrouwensleerkracht.

Het schoolteam kan voor advies het CLB (Centrum voor Leerlingenbegeleiding) inschakelen. Het team werkt ook samen met de ouders in functie van een gezamenlijke aanpak.

Visieontwikkeling In haar pedagogisch project en schoolvisie legt de school een sterk accent op het belang van sociale vaardigheden. De gezondheidswerkgroep ontwikkelde een beleidstekst die ook doelen en acties in verband met persoonlijkheidsontwikkeling, stress en emoties, sociale relaties en relationele en seksuele vorming bevat. Een verdere optimalisering van het aanbod voor dit leergebiedoverschrijdende thema staat op de prioriteitenlijst voor dit schooljaar.

Kwaliteitszorg In het kader van kwaliteitszorg organiseerde de school vorig jaar tevredenheidsbevragingen bij de leerlingen. In deze bevragingen namen aspecten van schoolklimaat en sociale relaties een belangrijke plaats in. De school is de resultaten van deze bevragingen nog aan het verwerken.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoort en wegwerkt, de recente realisatie van kleinere (tussentijdse) oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de nieuwe werkwijze te behouden.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respekteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, is er dan een individueel werkplan voor de leerling? (BVR personeelsformatie)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, voorziet ze dan voor de leerkrachten nascholing taalvaardigheid en sociale integratie? (BVR personeelsformatie)	ja
Respekteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respekteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respekteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	neen
Heeft de school overlegd of onderhandeld in het lokaal comité over een 29ste lestijd? (decreet bao - art. 48)	neen

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school heeft een visie op zorg ontwikkeld, waarmee ze de ontplooiing van elk kind ongeacht zijn mogelijkheden en beperkingen nastreeft. In de visie geeft de school aan dat het zorgbeleid tot de kern van het functioneren van de school behoort. Deze zienswijze kadert in het pedagogisch project van de eigen onderwijskoepel. Ze is gestoeld op het zorgcontinuüm dat de verschillende fasen van de leerbegeleiding aangeeft. Daarbij worden ook de uitgangspunten van het handelingsgericht werken geïntroduceerd.

In verband met de zorgwerking ontwikkelde de school meerdere visieteksten en beleidsplannen. In de overkoepelende visietekst 'Zorgbeleid' zijn de krachtlijnen vertaald in algemene doelen en in concrete acties voor de verschillende fasen van het zorgcontinuüm. De tekst 'Acties zorg' bevat een meerjarenplanning om het zorgbeleid verder uit te bouwen. Ten slotte specificeert de school haar visie op curriculumdifferentiatie en op de specifieke begeleiding van leerlingen met bepaalde problematieken in een aantal teksten. De school heeft een bijzonder uitgebouwde zorg voor hoogbegaafde kinderen en voor kinderen met autismespectrumstoornissen.

Ondersteuning De zorgwerking wordt gecoördineerd op leerling-, leerkracht- en schoolniveau. Opvallend is echter wel het gebrek aan communicatie en informatiedoorstroming tussen de zorgteams van de kleuter- en lagere afdeling waardoor beide teams weinig zicht hebben op elkaars werking.

Met het oog op de beeldvorming objectificeert de school zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde testen of een leerlingvolgsysteem. Met het oog op een efficiënte detectie en opvolging van de ontwikkeling bij kleuters is een reflectie nodig over de doeltreffendheid van de gekozen toetsinstrumenten. Ook op het vlak van gericht observeren door de kleuteronderwijzers zijn duidelijke afspraken noodzakelijk.

De resultaten van gestandaardiseerde of genormeerde testen worden gecentraliseerd door de zorgcoördinatoren. Momenteel digitaliseert het zorgteam de leerlingendossiers. De beperkte toegankelijkheid van de huidige dossiers voor de klasleerkrachten bemoeilijkt een adequaat gebruik van deze informatie als basis voor de preventieve basiszorg in de klas.

Vanuit een ruime omkadering bouwde de school een zorgstructuur uit waarvan het zorgteam de motor is. Daarbij kan elke klas rekenen op een bepaald aantal uren ondersteuning door de zorgleerkracht. Sommige leden van het zorgteam beschikken over een bijzondere bekwaamheid. Een duidelijke taakverdeling stuurt de zorginitiatieven.

De klasleerkrachten fungeren als spilfiguur in de preventieve basiszorg. De mate waarin de (kleuter)onderwijzers erin slagen om hun rol in deze zorg op te nemen is leerkrachtafhankelijk. Onder meer door de toepassing van het 'activerende directe instructiemodel' (ADI- model) en door de afspraken over pretoetsing, 'ander werk' en verrijkingstaken verloopt deze eerstelijnszorg kwaliteitsvol in de

meeste klassen van de lagere afdeling. Vanuit preventief oogpunt biedt het zorgteam ook ondersteuning aan de leerkrachten in de organisatie van het aanbod voor leren leren.

De kleuterafdeling mist een aantal afspraken waardoor observeren, differentiëren en remediëren in de klas minder doelgericht en doeltreffend verlopen en een aantal kleuteronderwijzers hun verantwoordelijkheid minder opneemt. Dat hypothekeert een krachtvolle zorgondersteuning in de kleuterafdeling, waardoor de leerwinst in een aantal kleuterklassen te beperkt is. In de fase van de verhoogde zorg gaat het zorgteam met de klasleerkracht op zoek naar een specifieke aanpak die vaak een neerslag krijgt in een handelingsplan met duidelijke afspraken voor de verschillende betrokkenen. Zorgleerkrachten bieden in deze fase ondersteuning op kind- en leerkrachtniveau. In de kleuterafdeling wordt de zorgleerkracht bij de jongste kleuters meer klasintern ingezet, terwijl bij de oudste kleuters het accent verschuift naar klasexterne hulp. Ook de lagere afdeling kiest in hoofdzaak voor klasexterne ondersteuning.

In het kader van de uitbreiding van de zorg mogen meerdere leerlingen zowel bij het dagelijks werk als bij de afname van toetsen een beroep doen op stimulerende, compenserende, remediërende of dispenserende (sticordi)-maatregelen. Voor een aantal leerlingen met hardnekkige problemen voorziet de school in individuele trajecten met eigen leerlijnen die voorbereiden op een vervroegde overstap naar de B-stroom van het secundair onderwijs. Daarnaast krijgt een groot aantal hoogbegaafde leerlingen extra uitdaging in de kangoeroeklas.

De school voorziet meerdere vormen van zorgoverleg om de organisatie van de zorgwerking in goede banen te leiden en zorgnoden ter sprake te brengen. Het voltallige zorgteam vergadert wekelijks. In de lagere afdeling overleggen de parallelleerkrachten wekelijks met de zorgleerkracht. In de kleuterafdeling is dit overleg beperkt tot informele contacten tussen de kleuteronderwijzer en de zorgleerkracht. Drie keer per jaar organiseert de school een MDO over de (leer)vorderingen, over het welbevinden en over de bestending van bepaalde didactische principes. (Kleuter)onderwijzers zijn tevreden over de deskundige ondersteuning, adviezen en tips die ze op overlegmomenten krijgen.

De school ervaart de ondersteuning van het CLB als een meerwaarde voor de zorgwerking. Ook de samenwerking met externe hulpverleners en andere schoolondersteunende instanties verloopt vlot volgens het schoolteam.

Doeltreffendheid

De school heeft de kwaliteit van haar leerbegeleiding nog niet expliciet onderzocht. Ze wendt de resultaten op kind- en klasniveau wel aan om differentiatiemomenten op te zetten en de effecten van specifieke zorgacties voor individuele kinderen te bespreken. De beschikbare gegevens worden minder op groeps- en schoolniveau geanalyseerd om de doeltreffendheid van de zorgwerking te analyseren en met het team in vraag te stellen. Illustratief is het feit dat het schoolteam zich niet bewust was van de problematiek van zittenblijven en voortijdig schoolverlaten. Op school- en leerkrachtniveau dringt een kritische reflectie op basis van inzichten uit wetenschappelijk onderzoek zich op. Meerdere teamleden wijten tegenvallende resultaten vaak uitsluitend aan kind- of omgevingsfactoren en grijpen deze resultaten niet aan om stil te staan bij het eigen handelen.

Ontwikkeling Differentiatie en zorg zijn belangrijke pijlers in het nascholingsbeleid van de school. De optimalisering van de ondersteuning van hoogbegaafde leerlingen is een nascholingsprioriteit van de school. Daarom investeert ze in een meerjarig begeleidingstraject voor een aantal teamleden. De directie en het zorgteam participeren frequent aan specifieke vormingsinitiatieven. De meeste leerkrachten willen zich op vlak van leerbegeleiding verder professionaliseren. Teamleden die geconfronteerd worden met kinderen met een bepaalde problematiek, zijn bereid om zich daarin te verdiepen. De school beschikt over praktijkgerichte bronnen, materialen en programma's om te remediëren.

4.2 Rapporteringspraktijk

Doelgerichtheid Het team heeft een schooleigen visie over rapporteren ontwikkeld waarbij zij onder meer klemtonen wil leggen op de totale persoonlijkheidsontwikkeling, de kracht van de positieve aanmoediging en de persoonlijke contacten tussen school en ouders. Om ouders en leerlingen te informeren is deze visie beschreven in het leerlingenrapport. De praktijk strookt echter niet helemaal met de vooropgezette visie.

Ondersteuning Het heen-en-weerschriftje, meegegeven kleuterwerkjes, de schoolwebsite en de webalbums van een aantal kleuterklassen geven een beeld weer van de leer- en ontwikkelingsvorderingen van de kleuters. Tijdens de oudercontacten geven de kleuteronderwijzers informatie en toelichting over een aantal ontwikkelingsaspecten. Het ontbreekt het team nog aan schoolafspraken om deze informatie te stroomlijnen, te funderen en voldoende breed te maken.

In de lagere afdeling kunnen de ouders zich een beeld vormen over het leeraanbod en vorderingen van hun kinderen via onder meer huiswerk, schriften, toetsen, de schoolkrant en de schoolwebsite. Er zijn interindividuele verschillen in de wijze waarop en de mate waarin leerkrachten schriftelijke feedback geven op leerlingenwerk. Ook het gebruik van klasblogs is leerkrachtafhankelijk.

De vorm en de inhoud van de rapporten in de lagere afdeling zijn nagenoeg gelijk voor alle leerjaren. De leerlingen van het eerste leerjaar krijgen eind september een extra rapport met verbale informatie die zich voornamelijk richt op de overgang van kleuter- naar lagere afdeling.

Voor de leergebieden wiskunde, Nederlands, Frans en wereldoriëntatie gebeurt de beoordeling met een cijfer op 10. Bij wiskunde en Nederlands wordt een cijfer toegekend per domein. Muzische vorming, sociale vaardigheden, leren leren en de attitudinale aspecten van lichamelijke opvoeding krijgen een waardeoordeel. Zowel voor de leergebieden als voor de gerapporteerde leergebiedoverschrijdende thema's schrijven de onderwijzers begeleidende, veelal positief-opbouwende en ontwikkelingsgerichte commentaar.

Alle domeinen van wiskunde en Nederlands krijgen een eenzelfde aandeel op het rapport. De meeste onderwijzers plaatsen creatief schrijven bij taalbeschouwing, wat niet strookt met de eindtermen en de leerplandoelen. Het team rapporteert niet over technische vaardigheden noch over de eindtermen informatie- en communicatietechnologie (ICT). De rapportering van wereldoriëntatie en muzische vorming gebeurt niet domeinspecifiek. De weinige commentaar beperkt zich vaak tot bepaalde attitudes en levert minder informatie over kennis, vaardigheden en specifieke talenten. Het team mist duidelijke criteria en afspraken als houvast voor de evaluatie en rapportering van praktische,

technische en muzisch-creatieve competenties.

In de derde graad maken de onderwijzers op het rapport geen onderscheid tussen de mondelinge en schriftelijke vaardigheden voor Frans. Met het zomerrapport van het zesde leerjaar krijgen de leerlingen en ouders een bezinnende tekst mee als afsluiter van de lagere school.

Voor lichamelijke opvoeding selecteert de leermeester per rapport een aantal relevante aspecten voor turnen en zwemmen. Daarbij is er op een evenwichtige wijze aandacht voor zowel motorische vaardigheden als voor attitudes. Alleen het domein gezondheid en fitheid komt in mindere mate aan bod.

Noch voor ouders noch voor leerlingen is er op het rapport een mogelijkheid voorzien voor schriftelijke feedback. De school heeft nog een ruime groeimarge om via alternatieve evaluatie- en rapporteringsvormen de leerlingen actiever te betrekken bij het evaluatieproces. Meerdere rapporten zijn gekoppeld aan oudercontacten waar de aanwezige ouders mondeling toelichting krijgen en geven.

Leerlingen met een apart leertraject krijgen een aangepast rapport; voor leerlingen met sticordi-maatregelen voorziet het team dit nog niet. Leerlingen uit de kangoeroeklas krijgen een summiere individuele feedback.

Doeltreffendheid

De school maakte beperkt werk om de rapporteringspraktijk te laten aansluiten bij de schooleigen visie en bij de ontwikkelingsdoelen, de eindtermen, de leerplandoelen en hun uitgangspunten. Zo stroken de 'rode punten' voor domeinen waar leerlingen minder dan de helft scoorden niet met de visie van een positieve benadering. Meerdere (aspecten van) leergebieden en domeinen komen ondermaats of beperkt zichtbaar aan bod, waardoor het team er niet in slaagt om de totale persoonlijkheidsontwikkeling in kaart te brengen.

Het gebruik van de mediaan, de overload aan totalen en eindtotalen en het meerekenen van de resultaten op externe eindtoetsen zesde leerjaar vragen om reflectie en aftoetsing met een hedendaagse kindvriendelijke, niet-competitieve, brede en ontwikkelingsgerichte rapportering. De 'weging' van de leergebieden wiskunde, Nederlands, wereldoriëntatie en Frans om het eindtotaal te maken, zoals deze wordt voorgesteld in de inleidende tekst bij het rapport, is niet congruent met het aantal aangeboden lestijden. Doordat de minder gemakkelijk meetbare leergebieden en de leergebiedoverschrijdende thema's niet mee verrekend kunnen worden in de (eind)totalen, worden de minder cognitieve vaardigheden en talenten minder naar waarde geschat. Dat strookt niet met de schoolvisie die ervan uitgaat dat elk kind uniek is en dat een veelzijdige persoonlijkheidsontwikkeling belangrijk is.

Het team ondernam weinig initiatieven om de doeltreffendheid en de kwaliteit van de rapporteringspraktijk kritisch na te gaan. De school heeft weinig zicht op de tevredenheid van de ouders en de leerlingen wat de rapportering betreft.

Ontwikkeling In het verleden werd het rapport aangepast en werd het onder meer sterker ondersteund vanuit ICT-software. Ook kregen de domeinen van wiskunde meer specifieke aandacht en werd er in het algemeen meer ruimte voorzien voor begeleidende commentaar.

Professionalisering betreffende rapportering is alsnog minder aan de orde. Het beleid is zich ervan bewust dat de evaluatie- en rapporteringspraktijk voor verbetering vatbaar is. Daarom plande ze dit schooljaar voor het team van de lagere afdeling een gezamenlijke vorming over breed evalueren. De school greep tot op heden vernieuwings- en professionaliseringstrajecten voor een aantal leergebieden weinig aan om ook de rapporteringspraktijk aan te passen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Een tiental jaar geleden ging de directeur de uitdaging aan om het management van deze grote school op zich te nemen. Als oud-leerling en oud-leerkracht kent hij de school, haar cultuur en historiek als zijn broekzak. Sinds een vijftal jaar weet hij zich geruggesteund door een deeltijdse pedagogisch directeur. Deze beleidstandem is volgens de teamleden goed op elkaar ingespeeld en kent een duidelijke taakafbakening. De directeur neemt vooral de organisatorisch-administratieve zaken en de bouwdossiers voor zijn rekening, terwijl de pedagogisch directeur de inhoudelijke bakens mee uitzet. Daarnaast geven ook het zorgteam en diverse goed functionerende werkgroepen mee gestalte aan de pedagogisch-didactische beleidslijnen. Deze efficiënte structuur met een beleidsteam, zorgteam en werkgroepen zorgt voor een gedeeld onderwijskundig leiderschap.

De teamleden waarderen het empathisch en stimulerend beleid. Het beleidsteam investeert in teamcohesie en een open schoolsfeer, en kiest voor een coachend leiderschap. Teamleden voelen zich gesteund door het beleidsteam. Ondanks zijn drukke agenda streeft de directeur ernaar om voeling te houden met de ontwikkelingen die op school plaatsvinden. Hij tracht geregeld vergaderingen van het zorgteam of van werkgroepen bij te wonen. Ook met doorloop- en klasbezoeken en met functioneringsgesprekken houdt hij de vinger aan de pols.

Visieontwikkeling Het schoolteam vertaalde een aantal jaren geleden het pedagogisch project van de eigen koepel naar schoolspecifieke doelen en bijhorende acties. Daarnaast expliciteerde het team in haar eigen schoolvisie de waarden en normen die gestoeld zijn op jarenlange tradities en haar kenmerkende schoolcultuur. Met het oog op de overgang naar het secundair onderwijs legt de school de lat bewust hoog en beoogt ze mondige, kritische, zelfredzame jongeren die ook op cognitief vlak over de nodige bagage beschikken. Deze algemene visie werd geconcretiseerd in specifieke visies en afspraken voor een aantal processen en leergebieden. Hoewel deze visieteksten opgenomen zijn in het schoolwerkplan, zijn er hier en daar discrepanties tussen visie en praktijk. Om de te varen koers te bewaken en om te vermijden dat afspraken verwateren, is het nodig om systematisch visies en afspraken op te frissen en op te volgen.

Schoolprioriteiten ontstaan zowel vanuit behoeften en voorstellen van het team als vanuit ontwikkelingen en vernieuwingen op macroniveau (bv. gewijzigde eindtermen of leerplannen). Met de afbakening van een beheersbaar aantal prioriteiten waakt het beleidsteam erover dat deze actiepunten grondig kunnen aangepakt worden en dat het ritme van vernieuwings- en verbeteringsacties de draagkracht van het team niet overschrijdt. Prioriteiten worden doorgaans omgezet in een actieplan met ruimte voor visieontwikkeling en voor een gefaseerde implementatie. Om het draagvlak voor vernieuwingen en beleidsbeslissingen te vergroten, wordt het team actief betrokken of geconsulteerd tijdens de visieontwikkeling. Waar nodig voorziet het beleidsteam in een professionaliserings- of begeleidingstraject.

Vanuit een groot vertrouwen in hun professionaliteit krijgen de teamleden van het beleidsteam een grote vrijheid om de onderwijspraktijk naar eigen inzicht invulling te geven binnen een aantal krijtlijnen. Het gebrek aan afspraken en opvolging bemoeilijkt de gelijkgerichte werking in de kleuterafdeling. In de lagere afdeling zorgt de sterke parallelwerking voor een grotere gezamenlijke doelgerichtheid.

Besluitvorming Met het oog op een democratisch beleid biedt het beleidsteam ruimte tot inspraak en tot een participatieve besluitvorming. Beslissingen worden zoveel mogelijk in overleg genomen. Bij verdeelde meningen beschikt de directeur over de nodige beleids- en beslissingskracht om knopen door te hakken. In de besluitvormingsprocessen is er aandacht voor de specificiteit van beide afdelingen.

De teamleden zijn tevreden over de overlegmogelijkheden. De schoolleiding voorziet voor de lagere afdeling wekelijks paralleloverleg tijdens een klasvrij uur. Het team benut deze overlegmomenten onder meer voor collegiale consultatie en onderlinge afstemming. Dat resulteert in een gelijkgerichte werking per leerjaar. Op meerdere vlakken is het een uitdaging voor de school om ook de nodige verticale samenhang te garanderen. In de kleuterafdeling is er minder formeel overleg. Mede als gevolg daarvan is er niet alleen tussen maar ook binnen de leeftijdsgroepen minder coherentie en doet het kleuterteam minder een beroep op elkaars expertise.

Vanuit haar schoolvisie hecht de school veel belang aan een transparant beleid en een goede en open communicatie met de verschillende participanten. Ze beschikt daartoe over diverse interne en externe informatiekanalen. Volgens de teamleden verloopt de interne informatiedoorstroming efficiënt. Een aantal ouders is vragende partij voor een doeltreffendere communicatie en informatieverspreiding.

De school staat open voor constructieve voorstellen van ouders of leerlingen. Langs participatieorganen zoals de schoolraad, de Vriendenkring en de leerlingenraad en langs recente tevredenheidsonderzoeken krijgen zij een stem in de schoolwerking.

Kwaliteitszorg Een aantal ad hoc evaluaties van activiteiten en initiatieven illustreren dat het schoolteam over een zeker reflecterend vermogen beschikt. Zo verzamelt ze in beide afdelingen prestatiegegevens via genormeerde toetsen en volgsystemen. Met de oudste leerlingen neemt ze deel aan een externe eindtoets. Ook de recente tevredenheidsonderzoeken vormen een aanzet voor kwaliteitsbewaking. Het team laat echter kansen liggen op het vlak van interne kwaliteitszorg. Er is nog geen cultuur van systematische zelfevaluatie waarbij de school stelselmatig de sterktes en zwaktes van de schoolwerking in kaart brengt of de kwaliteit van bepaalde processen onderzoekt om eventuele knelpunten te detecteren en bij te sturen. De beschikbare outputgegevens worden in hoofdzaak gebruikt in het kader van de leerbegeleiding en minder in het kader van kwaliteitszorg. De verschillende gegevens worden nog onvoldoende kritisch en diepgaand geanalyseerd en met elkaar in verband gebracht. Daardoor heeft het team te weinig zicht op het rendement van het aanbod of van specifieke processen. Bovendien leiden deze waardevolle gegevens nog te weinig tot schoolprioriteiten en tot gerichte verbeterings- of borgingsacties.

GOK- en zorgbeleid Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid op de analyse van data die de meest relevante noden van leerlingen(groepen) in kaart brengt. De data uit de kleuterafdeling zijn echter niet steeds valide. De school heeft zicht op het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen, maar is zich onvoldoende bewust van de omvang van de problematiek van schoolse vertraging en vroegtijdig schoolverlaten. Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties vanuit operationele doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingen. Deze doelen komen voort uit de vorige cyclus 'Gelijke Onderwijskansen' maar werden niet meer geformaliseerd. De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid bereikt. De acties (op leerling-, leerkracht- en schoolniveau) die het schoolteam uitwerkt, sluiten grotendeels aan op de vooropgestelde doelen. Hierbij is er ook enige aandacht voor kleuterparticipatie. Het schoolteam heeft in beperkte mate zicht op de effecten van zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van de meeste teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers dagen de kleuters uit tot manipuleren, exploreren en experimenteren vanuit geïntegreerde en gevarieerde activiteiten en vanuit een doordachte verrijking van de speelleerhoeken in functie van het thema.
- Het team van de kleuterafdeling doorloopt een vernieuwings- en professionaliseringstraject voor wereldoriëntatie en zet daarbij vooral voor het domein techniek waardevolle stappen om te voorzien in een doelgericht aanbod.
- De teams van beide afdelingen zorgen voor horizontale samenhang tussen de verschillende leergebieden en leergebiedoverschrijdende thema's.
- Conform de schoolvisie investeert het team sterk in de ontwikkeling van sociale vaardigheden vanuit diverse klasgebonden en klasoverschrijdende initiatieven en vanuit de ondersteuning van kinderen met sociaal-emotionele problemen.
- Het team van de lagere afdeling benut de interne expertise en organiseert een aantal uitdagende activiteiten en initiatieven waarin leerlingen kansen krijgen om hun muzische talenten aan te boren en te tonen.
- Het team van de lagere afdeling heeft recent het initiatief genomen om eventuele hiaten en overlappingsen in het aanbod voor muzische vorming in kaart te brengen en weg te werken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam investeert sterk in een adequate begeleiding van kinderen met ontwikkelingsvoorsprong en met autismespectrumstoornissen.
- Het zorgteam zorgt voor een handelingsplanmatige aanpak van kinderen met ontwikkelings- of leerproblemen.
- Het schoolteam beschrijft in het rapport haar visie op rapportering waarbij ze het belang van een positieve en ontwikkelingsgerichte benadering en van de totale persoonlijkheidsontwikkeling beklemtoont.
- In de rapportering is er specifieke aandacht voor leren leren, sociale vaardigheden en lichamelijke opvoeding.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het beleidsteam kiest voor een empathisch, stimulerend en coachend leiderschap.
- Het efficiënt beleidsteam met een ondersteunend netwerk van goed functionerende werkgroepen zorgt voor een gedeelde verantwoordelijkheid.
- De doorleefde schoolvisie en de specifieke schoolcultuur zorgen ervoor dat ouders en teamleden bewust voor deze school, haar tradities en waarden kiezen.
- Het beleidsteam kiest voor een gefaseerde introductie van prioriteiten en vernieuwingsacties waarbij ze de nodige professionaliseringsinitiatieven voorziet.
- Het beleid is open en transparant en biedt ruimte voor democratische en participatieve besluitvorming, waarbij ook leerlingen en ouders een stem krijgen in de schoolwerking.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers kunnen de doelgerichtheid verhogen door systematisch te plannen en te observeren aan de hand van een beperkt aantal vooraf geselecteerde leerplandoelen en begrippen.
- De kleuteronderwijzers kunnen de werkelijkheidswaarde van hun aanbod verhogen door thema's sterker vanuit de kleuters te laten groeien en flexibeler in te spelen op hun leefwereld.
- Het schoolteam kan in de beide afdelingen de graduele opbouw en de verticale samenhang verbeteren voor de leergebieden en het leergebiedoverschrijdende thema in de focus.
- Het team van de lagere afdeling kan vanuit visieontwikkeling en leerplanstudie voorzien in een doelgerichter, evenwichtiger en vollediger aanbod voor muzische vorming.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het team van de kleuterafdeling kan de doeltreffendheid en de kwaliteit van de beeldvorming, de preventieve basiszorg en de evaluatie- en rapporteringspraktijk verbeteren.
- De teams van de beide afdelingen kunnen de drempel tussen kleuter- en lager onderwijs verlagen door sterker samen te werken en het aantal integratiemomenten en overgangsactiviteiten op te drijven.
- Vanuit wetenschappelijke inzichten kan het schoolteam het rendement op lange termijn van het beleid rond zittenblijven in kaart brengen en analyseren in functie van een reductie van de schoolse vertraging en de vervroegde uitstroom.
- De zorgteams kunnen de communicatie en informatiedoorstroming bevorderen door informatie uit te wisselen over elkaars werking en door de leerlingendossiers te ontsluiten voor de (kleuter)onderwijzers.
- Het schoolteam kan de evaluatie- en rapporteringspraktijk sterker afstemmen op de schooleigen visie en op de eindtermen, ontwikkelingsdoelen, leerplandoelen en hun uitgangspunten.

Wat betreft het algemeen beleid

- Met het oog op een meer gelijkgerichte en doelgerichte werking kan het beleidsteam het team van de kleuterafdeling sterker sturen, ondersteunen en opvolgen op basis van heldere afspraken.
- Het beleidsteam kan een kwaliteitszorgbeleid uitbouwen door ruimte in te bouwen voor systematische zelfevaluatie en door output- en loopbaangegevens kritisch te analyseren op groeps- en schoolniveau.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuteronderwijzers moeten bij de kleuters alle ontwikkelingsdoelen van wiskundige initiatie nastreven.

Wat betreft de regelgeving

- De school moet het recht op 28 lestijden per week in de derde graad van de lagere afdeling en moet vóór de eventuele inrichting van een 29ste lestijd overleggen of onderhandelen in het lokaal comité (decreet basisonderwijs – art. 48).
- De school moet de lijst met materialen respecteren die kosteloos ter beschikking gesteld moeten worden aan de leerlingen om de eindtermen te bereiken en de ontwikkelingsdoelen na te streven (decreet basisonderwijs – art. 27).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de **erkenningvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**
 - * voor het **kleuteronderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor wiskundige initiatie.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **18-09-2017** opnieuw een controle uit.

GUNSTIG

- voor de **erkenningvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor het **lager onderwijs**.
- voor de **erkenningvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor de **overige erkenningvoorwaarden**.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

- In de derde graad van de lagere afdeling biedt de school meer dan 29 lestijden per week aan, en voor de inrichting van de 29ste lestijd werd niet overlegd of onderhandeld in het lokaal comité (decreet basisonderwijs – art. 48).
- De lijst met materialen die kosteloos ter beschikking gesteld moeten worden aan de leerlingen om de eindtermen te bereiken en de ontwikkelingsdoelen na te streven wordt niet gerespecteerd (decreet basisonderwijs – art. 27).

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **18-09-2017** opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Els VER EECHE de inspecteur-verslaggever	Tom RESSELER de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	